

Information inför vård av patient med trakeostomi.
2023-12-29

Kanyl

Trakeostomi - Utbildningsmaterial

Trakealkanyl

Trakealkanylen är ett böjt rör. I ena änden finns en krage med vingar för att fästa kanylband i. Det finns många olika typer av trakealkanyler från olika tillverkare.

Trakealkanyler finns i olika material, diameter, längd och böjning. Patientens behov och anatomi styr valet av trakealkanyl. Patienten byter sin trakealkanyl regelbundet, normalt sett ungefär en gång var annan månad.

Beroende på modell och om trakealkanylen ser fin ut kan man i vissa fall rengöra och återanvända den. De regelbundna bytena görs av öron- näs- och halsläkare.

Innerkanyl

Innerkanylen är ett extra rör som sätts inuti trakealkanylen. En innerkanyl används som säkerhet för att lätt kunna avlägsna stopp i trakealkanylen. Innerkanylen kan lätt tas ut för rengöring, använd två stycken att byta emellan, som byts efter cirka två veckor eller efter behov.

På bilden nedan visas en trakealkanyl med tillhörande innerkanyl.

Trakealkanyl med kuff

Kuff är en ballong som kan finnas på nederdelen av trakealkanylens utsida. Trakealkanyl med kuff används för att tätas mellan kanylen och luftstrupens vägg.

När kuffen är uppblåst kan luft bara passera in och ut genom trakealkanylen. Då kommer ingen luft upp i munnen och passerar

därmed inte stämbanden, det betyder att patienten inte kan göra några ljud ifrån sig.

Täta med en kuff kan man göra för att blod eller större mängder saliv inte ska rinna ner i lungorna. Tätning kan även göras för att luft inte ska läcka förbi trakealkanylen upp och ut genom munnen, vid till exempel andningsträning, hostmaskins- eller respiratoranvändning.

Kuff ska bara användas till de patienter som verkligen har behov av att täta runt trakealkanylen. Kufftrycket ska ordinerars av läkare i milliliter, om inte kufftrycksmätare används.

Det blir aldrig helt tätt även med en uppblåst kuff, saliv kan fortfarande rinna förbi. Därför är det viktigt att vara noggrann med munvård för att hålla saliven i munnen ren, detta minskar risken för lunginflammation.

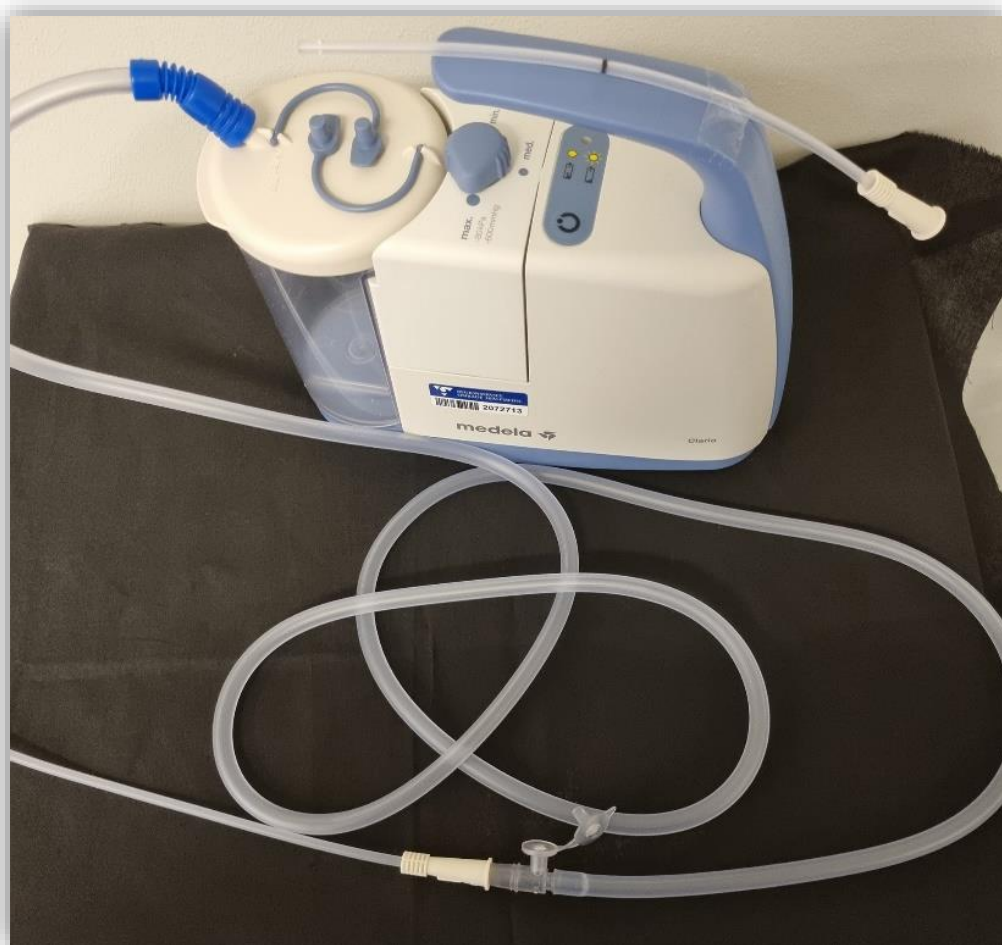
Kuffa i och ur

Det är bra att ha sugberedskap när man ska kuffa ur, det vill säga tömma kuffen. Ovanför kuffen kan det samlas sekret och när kuffen töms rinner detta ner mot lungorna.

Har man möjlighet att ta hjälp av en kollega kan denne vara beredd på att suga samtidigt som den andra tömmer kuffen. Suger man samtidigt kan sekretet som legat ovanför kuffen fångas upp när det rinner förbi trakealkanylens spets utan att skapa obehag för patienten.

Har patienten inga besvär med aspiration eller att det fylls på med sekret över kuffen kan en person sköta urkuffning själv.

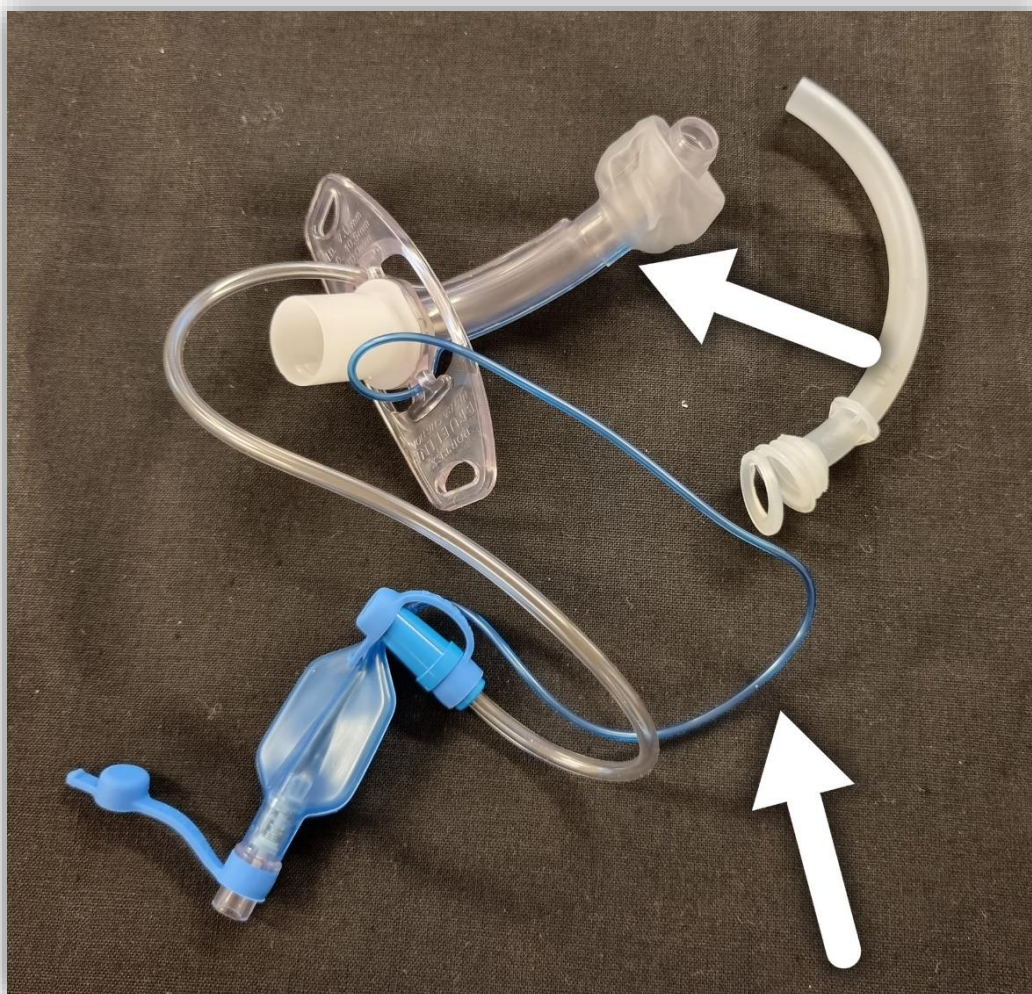

Trakealkanyl med kuff och aspirationskanal

Vissa trakealkanyler har en extra slang som hänger på utsidan, en så kallad aspirationskanal. Denna slang mynnar ovanför kuffen. Aspirationskanalen används för att suga bort sekret som lagt sig ovanför kuffen och som annars runnit ner i lungorna då kuffen töms. Aspirationkanal används främst på nyopererade patienter.

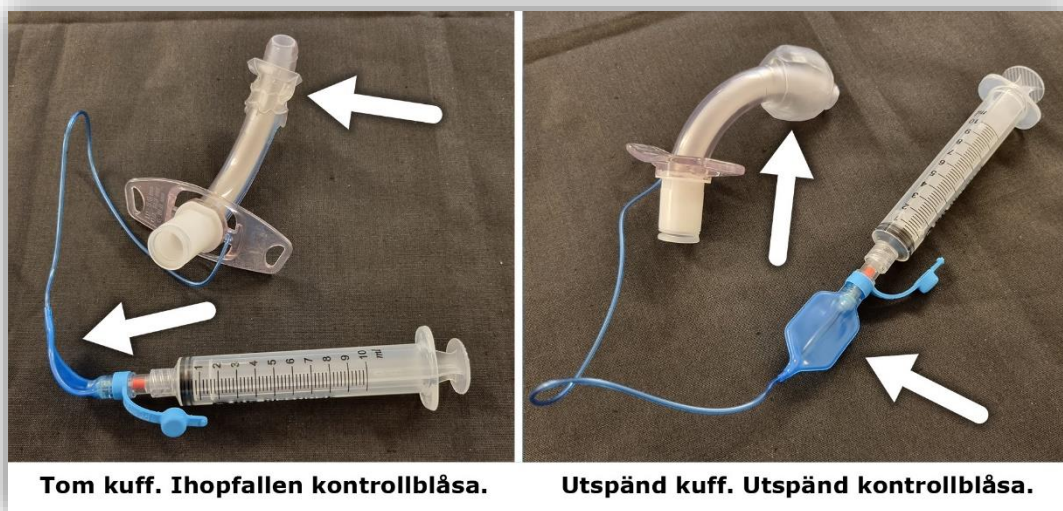
En tom 5 eller 10ml spruta ansluts till aspirationskanalen. Sekret aspireras ut, sprutan slängs i soporna.

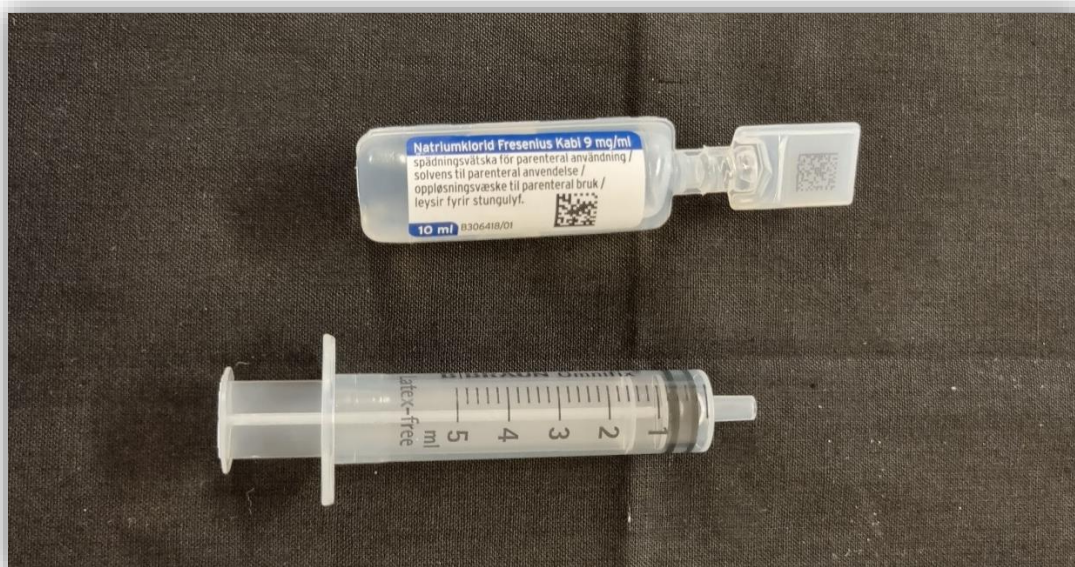
Kuff

Kuffen på en trakealkanyl sitter vid spetsen på den del av trakealkanylen som ligger i strupen.

Kuffen har förbindelse med kontrollblåsan som är fäst vid kragen på trakealkanylens utsida. Kontrollblåsan är utspänd eller hopfallen och återspeglar hur upplåst kuffen är.

Kuffen fylls vanligtvis med luft, men vissa specifika typer av trakealkanyler använder sterilt vatten i stället.

Kufftryck

Läkare ordinerar kufftrycket eller mängden som kuffen ska fyllas med. Ordinationen är viktig att följa, om kuffen trycker för hårt finns risk för skador i luftstrupen.

Det ska finnas en ordination även på hur ofta det ska kuffas i och ur, vanligen kuffas kuffen om två till tre gånger per dygn.

Kontrollera alltid att kuffen är helt tom innan den fylls på nytt. Kuffen töms genom att tom spruta ansluts och allt innehåll aspireras ut. Det går inte att enbart tömma med kuffmätaren.

